Кукмара муниципаль районы
Өркеш авыл җирлеге башлыгы
карары

29 декабрь, 2025 ел № 37

Татарстан Республикасы Кукмара районы Өркеш авыл җирлеген 2035 елга кадәр чорга су белән тәэмин итү схемасын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында» 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары нигезендә

КАРАР БИРӘМ:

1. Татарстан Республикасы Кукмара районы Өркеш авыл җирлеген 2035 елга кадәр чорга су белән тәэмин итүнең кушымта итеп бирелгән схемасын расларга.

2. Әлеге карарны Өркеш авыл җирлегенең мәгълүмат стендларында бастырып чыгарырга һәм «Интернет» челтәрендә Кукмара районының рәсми сайтына урнаштырырга.

Совет Уркушского сельского поселения Кукморского муниципального района Республики Татарстан * Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл җирлеге Советы
ОГРН 1021607752870
ИНН 1623001822

Өркеш авыл җирлеге башлыгы А.Ш. Әгъләмова

Өркеш авыл җирлеге башлыгының
2025 елның 29 декабрендәге
карары белән
РАСЛАНГАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ КУКМАРА РАЙОНЫ

ӨРКЕШ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕН

2035 ЕЛГА КАДӘР ЧОРГА

СУ БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ

СХЕМАСЫ

2025 ел

1. Гомуми нигезләмәләр

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл җирлеген су белән тәэмин итү схемасы – су белән тәэмин итү системасының нәтиҗәле һәм имин эшләвен, аны хокукый җайга салуны исәпкә алып үстерүне нигезләү буенча материаллар булган документ.

Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл җирлеген су белән тәэмин итү схемасын эшләү өчен түбәндәгеләр нигез булып:

1. «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында» 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон;
2. РФ Хөкүмәтенең «Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында» 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары.

Су белән тәэмин итү схемасы территориаль планлаштыру документлары һәм җирлекнең коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программалары нигезендә эшләнә.

Су белән тәэмин итү схемасы 10 елга эшләнгән.

II. Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемасының төп максатлары һәм бурычлары

- техник мөмкинлеге булганда, мондый тоташтыруны башкарырга тиешле капиталь төзелеш объектын һәм оешманы су белән тәэмин итү челтәрләренә тоташтыру мөмкинлеген билгеләргә;

- норматив таләпләр нигезендә су белән тәэмин итү системаларының ышанычлылыгын арттырырга;

- озак сроклы перспективада һәр кулланучыга исәпләгәндә су белән тәэмин итүгә чыгымнарны минимальләштерергә;

- Өркеш авыл җирлегендә яшәүчеләрне су белән тәэмин итү челтәренә тоташтыру һәм җирлектә яшәүчеләрне хуҗалык-эчү билгеләнешендәге су белән тәэмин итү зарур булганда тәэмин итү.

1 бүлек. Җирлек буенча су белән тәэмин итү турында белешмәләр

1. Татарстан Республикасы Кукмара районы Өркеш авыл җирлегенә кыскача характеристика

Өркеш авыл җирлеге Татарстан Республикасының Кукмара районы составына керә. Кукмара районының көньяк-көнбатышында, район үзәге Кукмара ш.т.б. дән 17 – 29 км ераклыкта урнашкан .

Өркеш авыл җирлеге чиге «Территорияләр чикләрен билгеләү һәм «Кукмара муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең статусы турында» 2005 елның 26 февралендәге 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә расланган

Авыл җирлеге түбәндәге муниципаль берәмлекләр белән чиктәш:
- төньякта Кукмара районының Починок-Кучук авыл җирлеге белән;
- көнбатышта Кукмара районыныңЯтмас-Дусай авыл җирлеге белән;
- көньякта Кукмара районы Нырты авыл җирлеге һәм Татарстан Республикасы Мамадыш районы белән;
- көнчыгышта Татарстан Республикасының Мамадыш районы һәм Кукмара районы Түбән Үрәс авыл җирлеге белән.

«Кукмара муниципаль районы» «муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 26 февралендәге 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Өркеш авыл җирлеге составына түбәндәге торак пунктлар керә: Өркеш ав., Югары Арбаш ав., Түбән Арбаш ав., Хасановка п. һәм Октябрино п. 2025 елның 01 гыйнварына Өркеш авыл җирлегендә халык саны – 458 кеше. Административ үзәге – Өркеш авылы. Авыл җирлеге чикләрендәге территория мәйданы – 5731 га. Территориянең район үзәге белән төп тышкы транспорт элемтәсе булып Өркеш – Кукмара автомобиль юлы тора.

Өркеш авыл җирлегенең шәһәр барлыкка китерү базасы нигезен «Сөт иле» ҖЧҖ филиалы «Дружба» бүлекчәсе тәшкил итә. Аграр сектор шулай ук крестьян-фермер хуҗалыгын һәм шәхси ярдәмче хуҗалыкларны үз эченә ала.

Хуҗалыклар эшчәнлегенең төп юнәлешләре булып, терлекчелек, бәрәңге, яшелчә үстерү тора.

Өркеш авыл җирлеге территориясе уртача континенталь климат зонасында урнашкан, уртача еллык явым-төшем күләме елына 502 мм. Туфрак туңуның норматив тирәнлеге – 1,5 м. Туфраклары көлсу, грунт сулары 7 м тирәнлектә ята.

Өркеш авыл җирлегендә торак төзелеше шәхси торак йортлардан гыйбарәт.

Барлык җирлекнең торак фонды 16,3 мең $^{кв.м}$ гомуми мәйданны тәшкил итә, шул исәптән Өркеш авылында – 6,1 мең м^2, Югары Арбаш авылында – 7,4 мең м^2, Түбән Арбаш авылында – 2,3 мең м^2, Хасановка поселогында – 0,2 мең м^2 һәм Октябрино поселогында – 0,3 мең м^2.

Рельефы - Күп чокырлы булуы белән аерылып тора: бер квадрат километрга 1,4 чокыр һәм коры үзән туры килә. Территориянең өслеге өске Пермь катламнарыннан тора, алар арасында ике ярус аерылып тора: казан ярусы (аскы) һәм татар ярусы (өске). Бу утырмалар төптән өслеккә елгаларның төп ярлары, җимерелгән калкулык битләре, чокырларның төбе һәм битләре буйлап табигый кисемнәрдә чыгалар. Туфрак ясаучы токымнар булып Пермь системасы катламнары тора. Болар җилләнеп, таркалганнан соң барлыкка килгән известьташ, мергель, кызыл-көрән балчык һәм балчык калдыклары. Территориянең күпчелек өлешендә туфрак ясалуга сары-көрән балчык, балчык һәм комлы туфраклар рәвешендәге дүртчел катламнар ярдәм итә.

Җирлек территориясе туфракта су эрозиясенә дучар. Моның сәбәбе – табигый факторлар һәм кешенең хуҗалык эшчәнлеге. Туфрак эрозиясен зур су җыелу мәйданнары һәм калкулыклы су бүленешләре, аларда ике градустан артык текәлектәге битләүләр, чокыр-үзәннәр челтәре өстенлек итүе китереп чыгара. Уңайсыз климат факторлары да сизелә: җәй көне коеп яуган яңгырлар, карның тиз эреп бетүе, кар катламының тигез булмавы.

Җирлекнең төп табигый ресурслары булып хуҗалык-эчү билгеләнешендәге җир асты сулары тора.

Өркеш авыл җирлеге территориясендә 4 скважина урнашкан. Су белән тәэмин итү хезмәтләрен Өркеш авыл җирлеге хакимияте күрсәтә, ул түбәндәге эшләрне башкара:

- хуҗалык-эчү һәм авыл хуҗалыгын су белән тәэмин итү өчен җир асты төче суларын чыгару;
- кулланучыларны су белән тәэмин итү системасына тоташтыру;
- суүткәргеч челтәрләренә хезмәт күрсәтү;
- исәпләү приборларын (су үлчәү приборларын) урнаштыру, аларны пломбалау;
- су белән тәэмин итү линияләрен, су җыю манараларын демонтажлау һәм монтажлау.

Предприятиеләрнең хезмәтләрдән файдаланучылар белән үзара мөнәсәбәтләре килешү нигезендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты гамәлдәге законнарда билгеләнгән таләпләргә туры килә. Су белән тәэмин итү системаларын техник эксплуатацияләүне оештыру аларның тиешенчә файдаланылуын һәм сакланышын тәэмин итә. Предприятиеләр су белән тәэмин итү буенча хезмәтләрне мөстәкыйль рәвештә күрсәтәләр.

2. Проект карарлары.

Өркеш авыл җирлеген су белән тәэмин итүнең проект чишелешләре, челтәр һәм корылмаларның факттагы торышын исәпкә алып, эшләнә торган Генераль план нигезендә ихтыяҗның артуы нигезендә гамәлдәге барлыкка килгән су белән тәэмин итү системасы нигезендә нигезләнә.

Җирлекне су белән тәэмин итү системасы үзәкләштерелгән, хуҗалык-эчү системасы – билгеләнеше буенча, тупик системасы – конструкциясе буенча.

Халыкка эчәрлек сыйфатлы су бирү хуҗалык-эчү ихтыяҗларына һәм су сибүгә, җитештерү предприятиеләренең технологик ихтыяҗларына, янгын сүндерүгә каралган.

3. Су белән тәэмин итү чыганаклары, су белән тәэмин итү схемасы

Өркеш авыл җирлеген үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының техник-икътисадый торышы

Өркеш авыл җирлегенең үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы Өркеш авыл җирлеге башкарма комитеты милкендәге 4 артезиан скважинасына нигезләнә.

Өркеш авылын су белән тәэмин итү бер су җыю скважинасыннан башкарыла, ул Өркеш авылының көньяк читендә, Өркеш авылы, Тау асты ур., 1 йорт адресында урнашкан шәхси йорттан 30 м ераклыкта урнашкан. Бу су җыю манарасы Өркеш авылы Тау асты урамында яшәүчеләрне эчәргә яраклы артезиан суы белән тәэмин итә.Скважина 110 м тирәнлектә бораулаган һәм эш диаметры 152 мм булган бер колонналы конструкциягә ия. Торба артындагы аралык 15 метрдан 127 метрга кадәр тирәнлек интервалында вак таш белән күмелгән. Өч фильтр 61-65 м, 117-121 м, 121-150 м тирәнлек интервалларында урнаштырылган. Скважинаның конструкциясе продуктив сулы горизонтны өслектән пычранудан ышанычлы изоляцияләүне тәэмин итми. Скважина тамагы павильон белән ябылган. Скважинадагы су өсте тигезлегенең торышын һәм алына торган суның күләмен күзәтү алып барылмый.

Югары Арбаш авылын су белән тәэмин итү 2 су алу скважинасыннан башкарыла. Аларның берсе Югары Арбаш авылының төньяк-көнбатышында, Югары Арбаш авылы, Яшел ур., 95 нче йорт адресында урнашкан торак йорттан 40 м ераклыкта урнашкан. Әлеге манара Яшел урамы халкын, Өркеш ФАП ын, «А.Х. Газизуллин исемендәге Югары Арбаш урта мәктәбе» муниципаль бюджет гомуми белем бирү учреждениесен эчәр су белән тәэмин итә. Скважина 120 м тирәнлектә бораулаган һәм эш диаметры 165 мм булган бер колонналы конструкциягә ия. Торба артындагы аралык 10 метрдан 137 метрга кадәр тирәнлек интервалында вак таш белән күмелгән. Өч фильтр 61-65 м, 117-121 м, 121-150 м тирәнлек интервалларында урнаштырылган. Скважинаның конструкциясе продуктив сулы горизонтны өслектән пычранудан ышанычлы изоляцияләүне тәэмин итми. Скважина тамагы павильон белән ябылган. Санитар сак зонасының беренче поясы коймасы бар. Скважинадагы су өсте тигезлегенең торышын һәм алына торган суның күләмен күзәтү алып барылмый.

Икенче су алу манарасы Югары Арбаш авылының көнбатышында, Югары Арбаш авылы, Яшел ур., 114 нче йорт адресында урнашкан торак йорттан 50 м ераклыкта урнашкан. Бу манара Яшел урамда яшәүчеләрне һәм терлекчелек фермасын эчәргә яраклы артезиан суы белән тәэмин итә. Скважина 130 м тирәнлектә бораулаган һәм эш диаметры 165 мм булган бер колонналы конструкциягә ия. Торба артындагы аралык 10 метрдан 137 метрга кадәр тирәнлек интервалында вак таш белән күмелгән. Өч фильтр 61-65 м, 117-121 м, 121-150 м тирәнлек интервалларында

урнаштырылган. Скважинаның конструкциясе продуктив сулы горизонтны өслектән пычранудан ышанычлы изоляцияләүне тәэмин итми. Скважина тамагы павильон белән ябылган. Санитар сак зонасының беренче поясы коймасы юк. Скважинадагы су өсте тигезлегенең торышын һәм алына торган суның күләмен күзәтү алып барылмый.

Түбән Арбаш авылын су белән тәэмин итү Түбән Арбаш авылының көнбатышында, Түбән Арбаш авылы, Совет ур., 32 нче йорт адресында урнашкан торак йорттан 50 м ераклыкта урнашкан су алу скважинасыннан башкарыла. Совет урамы халкын эчәргә яраклы артезиан суы белән тәэмин итә. Скважина 110 м тирәнлектә бораулаган һәм эш диаметры 150 мм булган ике колонналы конструкциягә ия. Торба артындагы аралык 10 метрдан 131 метрга кадәр тирәнлек интервалында вак таш белән күмелгән. Өч фильтр 61-65 м, 117-121 м, 121-150 м тирәнлек интервалларында урнаштырылган. Скважинаның конструкциясе продуктив сулы горизонтны өслектән пычранудан ышанычлы изоляцияләүне тәэмин итми. Скважинада югары Казан карбонат-терриген һәм түбән Казан терриген-карбонат комплекслары бергә файдаланыла. Скважина тамагы павильон белән ябылган. Санитар сак зонасының беренче поясы коймасы юк. Скважинадагы су өсте тигезлегенең торышын һәм алына торган суның күләмен күзәтү алып барылмый.

Өркеш авыл җирлеге территориясендәге су хуҗалык-эчү ихтыяҗлары өчен кулланыла. Суга ихтыяҗ елына 10200 $м^3$ (тәүлегенә 27,9 $м^3$) тәшкил итә. Җир асты суларының сыйфаты өйрәнелгән химик состав күрсәткечләре һәм микробиологик күрсәткечләр буенча СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчә торган су» норматив таләпләренә туры килә.

Халыкны хуҗалык һәм эчәр су белән тәэмин итү мәсьәләләре белән Өркеш авыл җирлеге администрациясе шөгыльләнә. Су белән тәэмин итү чыганагы булып җир асты сулары тора. Су чыгару өчен тирән сулы артезиан скважиналары, чистарту корылмалары, зарарсызландыру җайланмалары, оештырылган һәм төзек санитария зоналары булмаган каптированный чишмәләр файдаланыла.

Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу корылмаларын модернизацияләү һәм төзү гаять түбән темплар белән башкарыла. Халыкка бирелә торган суның сыйфаты канәгатьләнерлек булмавының бер сәбәбе –сусткәргеч челтәрләрнең нык тузганлыгы. Челтәрләрнең иң нык тузганы урамдагы сусткәргеч челтәрләренә туры килә. Күп кенә югалтулар, сусткәргеч суның агып чыгуы челтәрләрнең һәм җиһазларның нык тузуы аркасында килеп чыга.

Өркеш авыл җирлегенең су белән тәэмин итү системасы хуҗалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяҗлар өчен территориаль планлаштыру, расланган схема, җирлекнең генераль планы, «Кукмара муниципаль районының коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү» программасы нигезендә планлаштырыла. Хуҗалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен җир асты сулары кулланылачак.

Хәзерге сусткәргеч челтәрләренең һәм корылмаларының техник торышы, аларны озак вакыт файдалану сәбәпле, эчәргә яраклы сыйфатлы су әзерләү дәрәҗәсен киметә. Ремонт һәм реконструкция таләп ителә. Су эчә торган су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелмәгән һәм үзәкләштерелгән системалары нормалары таләпләренә җавап бирергә тиеш.

4. Җирлек буенча үзәкләштерелмәгән һәм үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының төп проблемалары:

1. Кайбер су белән тәэмин итү объектларының санитария нормаларына һәм кагыйдәләренә туры килмәве (су белән тәэмин итү системаларының гигиена нормативлары нигезендә суның тотрыклы сыйфатын тәэмин итәргә мөмкинлек бирми торган санитария-техник торышы канәгатьләнерлек түгел).

2. Санитария саклау зоналары булмау, йә аларның пояслары чикләрендә тиешле режимны үтәмәү, нәтиҗәдә су белән тәэмин итү чыганакларына пычраткыч матдәләр һәм микроорганизмнар эләгү ихтималы аркасында аларның санитария ышанычлылыгы кими.

3. Кулланучыларга су бирә торган суүткәргечләрдә кирәкле чистарту корылмалары (зарарсызландыру җайланмалары) комплексы булмау.

4. Су чистартуның заманча технологияләре булмау.

5. Баш корылмаларның һәм челтәрләрнең бик нык искергән булуы.

6. Куллану урыннарына илтеп җиткерү процессында суның күп югалтылуы.

Өркеш авыл җирлеге торак пунктларын су белән гарантияле тәэмин итү өчен, тулысынча төзекләндерелгәндә (һәр йорт, җәмәгать бинаалары һәм коммуналь билгеләнештәге биналар эчендә суүткәргеч челтәрләр урнаштыру) киләчәктә искә алырга кирәк:

- хәзерге вакытта авария хәлендә булган тирән су скважиналарын, технологик җиһазларны алыштырып һәм оголовокны ремонтлап, капиталь ремонтлау, кайбер чараларны башкарырга: насосны һәм тирә-як торбаларны сүтәргә, ике тәүлек дәвамында эрлифт белән су үткәрергә;

- җирлекнең барлык торак пунктлары территориясендә гамәлдәге тупик суүткәргеч челтәрен үстерү Ø160÷63мм;

- гамәлдәге челтәрләрне этаплап реконструкцияләү һәм челтәрнең тузган участокларын алыштыру.

Суүткәргеч челтәрен Ø160÷63 мм киләчәккә ПЭ100 SDR17 ГОСТ 18599-2001 полиэтилен торбалардан планлаштырырга кирәк.

Биналарга керү юлларында су үлчәү узеллары җайланмасын СниП 2.04.01-85* нең «Биналарның эчке суүткәргече һәм канализациясе» 11 бүлеге нигезендә проектларга.

Су чыгымнарын исәпкә алу өчен, эчке суүткәргеч белән җиһазландырылган һәр бинада су үлчәү узеллары урнаштыру тәкъдим ителә.

Шулай ук гамәлдәге һәр скважинаны су үлчәү узелы белән тәэмин итү планлаштырыла.

Суүткәргеч корылмаларында СНиП 2.04.02-84 һәм СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә санитар саклау зонасы булырга тиеш.

5. Су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары.

Санитар саклау зоналары барлык су чыганакларында һәм хуҗалык-эчү билгеләнешендәге суүткәргечләрдә аларның санитар-эпидемиологик ышанычлылыгын тәэмин итү максатларында каралырга тиеш.

Су белән тәэмин итү чыганакларын пычранудан саклау максатларында «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә өч поястан торган санитар саклау зоналары оештыру күздә тотыла:

Санитар саклау зоналарының беренче поясына скважина тирәсендәге 30 – 50 м радиустагы территория кертелә. Беренче пояс территориясе киртәләнә һәм төзекләндерелә, баш корылмаларда эшләмәүче затларга керү тыела.

Икенче һәм өченче чикләү режимнарының санитария саклау зоналары поясы. Икенче һәм өченче пояслар зонасына махсус эзләнүләр нигезендә «Су белән тәэмин итү чыганакларын һәм эчәргә яраклы суүткәргечләрне санитар саклау зоналары» СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә су алуны ышанычлы санитар яклауны тәэмин итә торган территорияләр кертелә. Икенче һәм өченче пояслар территориясендә чикләнгән санитария режимы урнаштырыла.

6. Су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын үстерү юнәлешләре;

Үсешнең төп юнәлешләре:

1. Су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгын һәм өзлексезлеген арттыру.
2. Җитештерүчән булмаган су югалтуларның кимүе.
3. Объектларның санитар-эпидемиологик таләпләргә туры килүен тәэмин итү.

4. Перспектив ихтыяҗны тәэмин итү өчен, челтәрләрне үстерү.
   Төп бурычлар: тузган сууткәргеч челтәрләрен Ø110÷63 мм, ПЭ100) этаплап реконструкцияләү һәм алыштыру, җиһазларны алыштырып, скважиналарны капиталь ремонтлау, санитар саклау зоналарын төзү һәм суны исәпкә алу узеллары белән җиһазлау.

7. Кайнар, эчәргә яраклы, техник су белән тәэмин итү һәм куллану балансы;

Җирлекне су белән тәэмин итү системасы халыкны хуҗалык-эчү ихтыяҗлары өчен салкын су белән генә тәэмин итә. Кайнар су белән тәэмин итү йортларда индивидуаль рәвештә башкарыла, техник су белән тәэмин итү (су сибү, янгын сүндерү) шул ук системадан тәэмин ителә.

- **Су бирү (су белән тәэмин итү):** Су бирүнең гомуми тәүлеклек күләме халык саныннан (418 кеше) һәм су куллану нормативыннан чыгып бәяләнә. Гамәлдәге скважиналарның агымдагы һәм перспективалы ихтыяҗларны каплау өчен суммар дебиты җитәрлек.
- **Куллану:** Суның төп күләме (якынча 95-98%) халык тарафыннан хуҗалык-эчү ихтыяҗларына тотыла. Аз гына күләме йорт яны кишәрлекләренә су сибү һәм янгын куркынычсызлыгын (башняларда янгынга каршы су запасы) тәэмин итү өчен кулланыла. Бирелә торган суның шактый өлеше (бәяләүләр буенча 30-40% ка кадәр) югары дәрәҗәдә тузганлык аркасында челтәрләрдә югала.
- **Баланс:** Киләчәктә, агып чыгуларны бетергәннән соң, су бирү күләме перспективалы үсешне һәм сәгатьлек тигезсезлек коэффициентын исәпкә алып, халыкның факттагы куллануы белән корреляцияләнәчәк.

8. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча тәкъдимнәр;

1. **Реконструкцилəү һәм модернизацияләү:** Гамәлдәге артезиан скважиналарына капиталь ремонт (иске җиһазларны сүтү, суны кудыру, насосларны алмаштыру, оголовокларны ремонтлау).
2. **Челтәрләрне реконструкцияләү:** Өркеш авылында, Югары Арбаш авылында тузган сууткәргеч челтәрләрен ПЭ100 SDR17 торбаларына этаплап алыштыру.
3. **Яңа төзелеш:** Торак пунктларның бөтен территориясен колачлау челтәрен үстерү.
4. **Төзекләндерү:** Барлык скважиналарның санитар саклау проект зоналарын төзү, һәр скважинаны һәм эчке сууткәргечле һәр бинаны су үлчәү узеллары белән җиһазлау.

9. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча Чараларның экологик аспектлар;

Чараларга табигатьне саклау һәм мохитне яхшырту характеры хас:

1. Су югалтуларны киметү җир асты су ресурсларыннан нәтиҗәле файдалануга китерә.
2. Санитар саклау зонасын төзекләндерү һәм скважиналарны ремонтлау сулы горизонтларның потенциаль пычрануын булдырмый кала.
3. Заманча полиэтилен торбалар куллану системаның герметиклыгын арттыра, челтәрдәге суның пычрану һәм пычраткыч матдәләрнең грунтка үтеп керү куркынычын киметә.
4. Эшләр башкару чорында туфрак катламын саклау, эрозияне булдырмау һәм төзелеш чүп-чарын утильләштерү буенча чаралар күрергә кирәк.

10. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал салулар күләмнәрен бәяләү;

Капитал салулар күләме эшләнгән проект-смета документлары нигезендә төгәлләштерелергә тиеш. Алдан бәяләү чыгымнарны үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- 4 скважинага капиталь ремонт ясау.
- Берничә чакрымга сузылган сүүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү һәм яңаны төзү.
- Су үлчәү узелларын төзү һәм санитар саклау зонасын төзекләндерү. Финанслауның планлаштырыла торган төп чыганагы булып, «Чиста су» федераль һәм республика программалары акчалары тора.

11. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү күрсәткечләренең планлы күрсәткечләре;

Схеманы гамәлгә ашыру чорына (10 ел) планлы күрсәткечләр үз эченә түбәндәгеләрне ала:

1. Челтәрләрнең тузуын 30 % тан да артык булмаган дәрәҗәгә кадәр киметү.
2. Транспортировка вакытында су югалтуны 10-15% ка кадәр киметү.
3. Үзәкләштерелгән система гамәлдә булган зонада яшәүче 100 % халыкны сыйфатлы эчәр су белән тәэмин итү.
4. Барлык гамәлдәге чыганакларның санитар саклау зонасын төзекләндерү.
5. Суны исәпкә алу объектларын 100 % җиһазландыру.
6. Су белән тәэмин итү системасының ышанычлылыгын норматив күрсәткечләргә кадәр күтәрү.

12. Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының ачыкланган хуҗасыз объектлары исемлеге (алар ачыкланган очракта) һәм аларны эксплуатацияләүгә вәкаләтле оешмалар исемлеге.

Өркеш авыл җирлеге территориясендә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасының хуҗасыз объектлары ачыкланмады. Барлык объектлар (4 скважина, суүткәргеч челтәрләр) аларны эксплуатацияләүгә вәкаләтле Өркеш авыл җирлеге башкарма комитеты милкендә һәм балансында тора.